

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előzetési árak:

Egy évre 6 ft — kr.
Fél évre 3 ft — kr.
Negyed évre 1 ft 50 kr.

Egyen szám ára 4 kr.

Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Felélős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Kazinczy-utca.
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kosztuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitászorokint 20 krajczár.

Petőfi az eretnek.

A legfrissebb szabadkai botrány.

Mamuzsich Mátyás prépost plébános újabb tanujelét adta nagy hazafiságának. A helybeli egyetemi ifjak július 31-én Petőfi gyászünnepélyt rendeznek. Az ifjúság kiküldöttei megjelentek a prépostnál és kérték, hogy a fenti napon gyászmisét tartson. A prépost ur kijelentette, hogy ő Petőfi emlékének nem tart gyászmisét, mert eretnek volt, akkor tartana, ha nem Petőfi, hanem a Segesvárt elestett honvédeknek szólna a gyászmise, ezek között bizonyára volt kath. is. A megjelent ifjak megbotránkozással hagyták ott a prépost urat és a Szt. Ferenc-rendi szerzetesekhez fordultak, a hol örömmel teljesítették kérésüket.

Jól esnek a hétköznapiasságból egy sokkal kellemesebb térre átlépünk, jól esnek ezen a helyen szüneteltetni egy alkalomra legalább azt a harezot, amelyet emberek gyarlósága ellen kell elkeseredettséggel folytatnunk.

Végezéljában a hétköznapias küzdelemnek is meg van a maga idealizmusa, de ez a harez mégis csak hétköznapias mert profán felfogásokkal és nagyon nagyon közönséges támadásokkal szemben kell sikra szállani.

Jól esnek tehát itt ezen a helyen megemlékeznünk Petőfiről, a tegna-

gyobb költők egyikéről, — a magyar nemzetnek örökké tündöklő, világító táklyájáról anélkül, hogy Petőfit összefüggésbe kellene hoznunk olyan apró emberekkel, akik még csak arra se méltók, hogy Petőfi nevét kiejthessék.

Az egész ország ünnepeini fogja a napokban Petőfi emlékét.

Nem zárkozik el ettől az ünnepléstől senki sem és még a politikai faktorok is kiadták a jelszót, hogy Petőfi emléke nem egyeseké, nem pártoké, hanem az egész országé, kit egyformán ünnepel szegény és gazdag, magyar ajku és nem magyar ajku, kormányparti és ellenzéki.

Aki nem osztozik azokban az érzelmekekben, amelyek Petőfi emlékéhez fűződnek, az nem magyar ember, az nem fia ennek a nemzetnek, az csak egy idegen lehet, akinek jelenléte csak sértőleg hat az egész nemzetre, amely az ilyen embert megtűri azon a földön, amelynek hübb fia Petőfinél soha sem lehetett.

És ime, amikor elragadtatással gondoltunk arra, hogy a hétköznapiasság emlékeitől meg leszünk szabadulva, en-

nél a cikkknél újból eléink gördül a fatum akarata és nyíltan kell rámutatnunk egy emberre, aki Szabadkán él és akihez fordultak azok, akik Petőfi emlékének a templomban akartak hódolni.

Ez az ember nyíltan kimondotta, hogy nem nyitja meg a templomot Petőfi előtt. Görccsösen szorította kezében a templomkulcsot azért, mert nézete szerint Petőfi eretnek volt.

Mamuzsich Mátyás prépost-plébános ur, aki különben a magyar Hymnust már kitiltotta a templomból, most Petőfit tiltotta ki onnan.

Előbb Kölcseyt, aztán Petőfit!

Kölcsey és Petőfi nem mehetnek tehát be prépost ur abba a templomba, amelybe ön belépett?

Nem voltak olyan jó keresztények, mint ön, nem voltak olyan jó hazafiak, mint ön, — nem állottak az Ur kegyében oly magas mértékben, mint ön prépost ur?

Önnek prépost ur tehát több és alaposabb igényei vannak az Ur földi trónja előtti megjelenésre, mint Kölcseynek és Petőfiné!

Esti ima.

Irtá: Gaál Lajos.

— A „Bácskai Hírlap” eredeti tárcája. —

Lakásunk előtt a folyosón ülök szivarozgatva. Csendes nyári este van, az ég tiszta s csillagoktól fényes.

Eméltázza nézem a lefutó csillagokat, mi alatt a háló szobából kis fiam esti imáját hallom, a hogy édes piros szájacskájával áhitattal rebegeti:

„Istenkém hallgass meg
Könyörögve szólunk
Ne vedd le szemedet
Az éjjel se rótnak!”

Édes anyja csókot nyom a gyermek imádkozójárára, aztán egymást átölelve alszanak el.

Álmuk zavartalan, nyugodt és tiszta mint a felhőtlen égbolt.

Én még kint maradok. Benézek szeretőimre. A függöny résen, az éji lámpa csekély világánál csak annyit láthatok, hogy édesen szenderegnek a puha fehér ágyban s némi büszkeség tölti meg keblemet: ezt a nyugalmat az én munkám biztosítja számukra. Az én kezem szerzi a kenyert nekik, nem fázhatnak, nem éhezhetnek, nem nélkülözhetnek.

A büszkeség még nem boldogság s én nem vagyok boldog? Miért? Nem tudom, csak érzem.

Mily kedvesen hangzik a gyermek ajkán az ima. Olyan az, mint virágon a harmat, mint taavszkor a napsugár, mint ligetben a márdárdal.

Ne fozszuk meg a gyermeket az imától, mert a virág harmat nélkül elűtkkad.

Ne fozszuk meg kis szívét a hittől, mert rideg a tavasz napsugár nélkül.

Hagyjuk meg zsenge keblében a vallásosságot, mert a liget zord vadonná válik márdárdal nélkül.

Ne fozszuk meg a kis gyermeket a bizalomtól. Az élet úgy is elrabolja azt tőle. Hadd tanuljon imádkozni, mert a rossz emberek úgy is megtanítják majd káromkodni és átkozódni.

Igy gondolkozom, ég felé emelve fejemet, bár keblemből már kihamvadt a vallás lángja.

Igy gondolkozom, fájón és keserűen, mert visszaemlékszem gyermekkoromra, a mikor még én is áhitattal tudtam imádkozni, hinni, bizni, rajongni és lelkesülni.

Fáj ez az emlék, amint hogy fáj az is, ha egy elvesztett drága kincsre gondolunk, melynek hiánya ürt hagyott szívünkben...

Mily boldog voltam amikor imádkozni tudtam. Az, a ki imára megtanított már a sirban nyugszik.

Édes jó atyám teste már elporladt. Mily boldogító hit volna lelkét megtalálni a tiszta

égtől fedett menyben. — ha nem tudnám hogy az a tiszta ég csak üres levegő, s hogy a lehellő csillag csak silány meteor kö, mely a szabad esés törvényei szerint valahol a porba fúródik...

Megpróbálom néha keresem tiszta lelkét az elhunytnak...

Kutatom a végtelenség rejtiélyét, jaj, de hasztalanul! Végre elmem eltáradt. Fejem fáj és az agy nem produkál eredményt, bár-hogy erőltetem.

Kaludt vukán a hitneküli ember keble; az egykori tűznek csak hamuja marad meg, mely alatt rideg ür látog.

Hit nélkül nincs boldogság.

A gyermek és a nő boldog lehet, a férfi soha!

A nő boldogsága e két szó: szeretni, szerettetni.

A gyermek boldogsága egy szó: vidámság; de boldogságukat az erős hit őrzi.

Ha a nő szeret, szívesen feleli az élvezeteiket, a fényűzést és minden egyebet, ami hiúságának hízeleg, mert szívének leghőbb vágya, a szerelem, mindent kipótól neki.

A gyermek valóját a lét boldogsága tölti be, melyet ő vidámnak lát.

A férfi pedig kutat, kételkedik, küzd, felfedez. Néha remél, néha elcsügged. Lelekesedik,

Komolyan ez az ön nézete prépost ur? Komolyan azt hiszi, hogy ön elég hatalmas arra, hogy így arczul üsse a magyar nemzeti géniust?

Nem tudja ön azt, hogy még akkor is mikor minden templom romba dől, még akkor is élni fog Petőfi szelleme, — nem érzi ön azt, hogy ön az apró egér hadat üzent az orosz-lánnak, a szellemóriának aki még sirjában is oly erős, hogy önt azokkal a jezsuitákkal együtt akik őt elismerni nem akarják elsőpri lángszellemének legyengébb fuvallatával is?

Nem érzi ön prépost ur, hogy a magyarok istene jobban szerethette Petőfit bűneiben is, ha lettek volna bűnei, mint önt amikor a legnagyobb erényt gyakorolja — vagy legalább amikor látszatát adja annak, hogy erényt gyakorol!

Prépost ur ön olyan dolgot művelt azzal a kijelentéssel, hogy Petőfi szellemét abba a templomba be nem bocsátja — hogy minden magyar ember megbotránczik ezen a felfogáson.

Önt ezért nem kell megbüntetni, mert magában a cselekményben benn rejlik a legnagyobb büntetés, a legszigorubb megtorlás.

Önt az egész nemzet igazságos kritikája fogja utolérni.

Mi csak azt resteljük, hogy ebben a városban ilyen ember is akadt.

Restelljük a késő utókorért, amely még száz év múlva is az ön hazafiátlanságához önkéntelenül is hozzágondolja majd városunk nevét.

Önről gondoskodott Petőfi. Lapozza

vagy elfásul. Szíve folyton háborgó tenger, melyen a boldogság törékeny, sajkáját örökös viharok fenyegetik.

Ég felé emeli szemét a hívő, mert Istent véli ott találni. Ég felé emeli szemét a hitellen is, mert vágya vonzza feléje, bár tudja, hogy ott csak üres levegő van.

A kinek ima fakad ajkain, annak keble felmagasztosul s nem veszi észre, hogy a sáros földön él. A ki nem tud imádkozni, az érzi a sár bűzét, és látja piszokját.

Mi a hit? illúzió! s mi az illúzió? — boldogság!

Ne fosszuk meg az emberiséget az illúziótól, mert életető eleme az, mint virágnak a nap-sugár.

Ne rejtjük sötét helyre a virágot, mert elpusztul, hagyjuk meg bitet a gyermeknek, mert különben boldogtalan lesz.

Mégis terjed az atheismus. Terjed, mert igazság, s az igazságnak nagy ereje van; de ez a nagy erő fogja összeroppantani a világot, ha túlsulyra emelkedik.

A vége nem lehet végtelen. Az emberi agy nem deríthet fel isteni titkokat. A kutatás kínzó vagy az eszményi tókelesbűlés után, de megnyugvást nem talál soha, mert célhoz nem ér soha s az a borzasztó, hogy a tagadás, a nem egyforma joggal bír az igennel.

csak át Petőfi végrendeletét — azt a világhírű munkát, amelynek lapjain megtalálhatja ezeket a sorokat:

„S láttam én csárdákban tisztább [szíveket már Mint kit naponként térdelni lát az [oltár!]

Prépost ur ezzel a két sorral nem érzi találva magát?

Különfélék.

— **Előléptetés.** Rudits István újpécsi pénzügyőri vigyázó fővigyázóvá léptetett elő és szolgálatáértre a csóka szakaszra osztott be.

— **Hülye megjegyzések.** Akkor amidőn az egész országos sajtó elismeréssel nyilatkozik felőlünk azért, hogy a Mária Valéria kórház botrányos dolgait feltárták a nyilvánosság előtt — nem akadt egy ember sem, aki ha már elismerését nyíltan nem is fejezte ki — de annak ellenkezőjét sem cselekszi. Csak egy újságocská vállalkozott erre az aktusra és ez a helybeli papi orgánom a „Szabadka és Vidéke”. Tudniillik gyanúsít bennünket, hogy valami zsidóérdek megsértése készített bennünket e leleplezésekre. Ez a közönséges pimaszság nem találhat hitelt annál a közönségnél, amely ismer bennünket, hogy kiméletlenek vagyunk zsidókkal keresztényekkel egyaránt, ha bűnös üzemlekről van szó. A hitványságot vallásfelekezeti különbség nélkül hitványságnak tartjuk — de másrészt annyi álszenteskedés sem lakozik bennünk, hogy valamit elhallgassunk még akkor is, ha olyasmiféle „Két jó néni”-ről van szó, akiket ismeretlenül is védelmébe vesz a klerikális lap, melynek főmunkatársa Petőfit sem sorolja a tiszteltreméltó emberek közé, azért mert vallási álszenteskedése nem volt kifejlődve. Hát újból kimondjuk, hogy a két jó néni az emberiség sópredéke volt, akik bepiszkították azt a szentélyt éppugy mint az a ki

Két táborra szakad az emberiség. E két tábor örök harcban áll. Merre fog eldőlni a harc, kétséges, de az egyik tábor elvérzik az bizonyos.

Oh bár erős lenne a hit, mint a Sión hegye. Bár szilárdan állna, mint a szikla bérc. Bár bevénne magát minden ember szívébe: hogy kétely nem bántana senkit, hogy kétségbeesés nem fenyegetne senkit.

Éa is próbálnék imádkozni, de nem tudok. Az ima szövegét lemorzsolom, de nymbuszát nem hiszem. A vallást üdvösnek tartom, de igéiben nem bízom. Bizalom nélkül pedig nincs hit, nincs vigasz, nincs illúzió.

Csak imádkozzál édes kis fiam! Szívecskéd még érintetlen. A szenvedést még nem ismered, az élet öröm kelyhét még nem izlelted. Az ima jól esik neked s a mi neked öröm, nekem is az, s én a te örömet megzavarni nem fogom soha.

Imádkozzál édes kis fiam. Apád, az atheista mohón hallgatja imádat, eszébe juttatod neki az édes, feledhetetlen gyermekkor — a mely örökre elmúlt, és letűnt mint egy futó csillag...

Imádkozzál édes kis fiam,
1899. július 18-án.

őket védelmébe veszi. A közérkölciség kívánalma nem az, hogy a szennyet eltűrni kell, hanem az, hogy ettől a szennyől megtisztítsuk a humánus intézményeket. Igazán jól illik az ilyenfajta védelem ahhoz a laphoz, amely még jezsuita szofizmat az ilyen pimaszságokra is rá tudja illeszteni. S hogy ez a lap Tiszaeszlárt és Dreyfust is belevonja ebbe a históriába, ez adta meg a jogot arra, hogy hűlye megjegyzéseknek deklaráljuk a papi orgánumnak ezt a butaságtól oly nagy mértékben tündöklő felszólalását.

— **Művész előadás a „Nemzeti szálló”-ban** Ma és holnap érdes előadás lesz a „Nemzeti szálloda kert helyiségében. Iben—Obed igazgatása alatt, csupa külföldi művészek fogják szórakoztatni a közönséget. A társulat már néhány nap óta Zomborban működik a közönség nagy pártolása mellett. A tagok a következők: Carmen Ella, nemzetközi énekesnő (francia, német, olasz). Mstr. Oscary, contortionista, Benedetti Alexander, híres láb equilibrista, Iben—Obed igazgató, eredeti arab, a kéz antipodisták királya, Szilágyi Elemér, a közkedvelt nő imitator, Chagree, jellem mimikus, Mstr. Martiny, árnyék művész, Csingand Caong, kínai akrobaták. Belépti díj nincs.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Mintol Mária cselédeány tegnap szerezcsikával megmérgezte magát. A mentők a kórházba vitték.

— **Orbánfalva lángokban.** Tűz van, tűz van! Orbánfalva ég! kiáltják majd Palicson f. hó 30-ikán. Csakhogy nem ám az igazi, hanem a tűzoltók népnünnepélyén felállított s vászonra festett falu. Milyen szép látványosság lesz ez, hát még a többi amit mutatnak. Aki jól és olcsón akar mulatni, az ne szalassza el az alkalmat, menjen ki Palicsra — vasárnap délután.

— **Nézetelérés.** Nem tudtak megegyezni egymással Kalapáti János és testvérei — Kishegyesi lakos földművesek, — hogy egy mezei munkát hogyan lehet jobban elvégezni. A vitát akként oldották meg Kalapáti János testvérei, hogy az öcsese megfogta a kezeit, kedves bátyja pedig egy baltával gyengéden fejbe simította úgy, hogy a balta éle egész az agykéregig hatolt. Kalapátiék azt tartják a legjobban végzett mezei munkának.

— **Ruttkay Máté ügye** a közigazgatási bíróságnál. Mint lapunk zártakor értesülünk, Ruttkay Máté gyümölcsfakertész, ki állásának megszüntetése miatt a közigazg. bírósághoz apellált, felelősségével illetékesség hiánya miatt elutasított.

— **Sokrates.** A görög philosophiát ő fektette erkölcsi alapra. Komoly, rideg ember volt ki az életben mindig csak a fogyatkozásokat látta s magas elveinek elfajulását. Athén utzáin szóba állott mindenkivel, s rávezette az embereket, hogy rendszeren nem is sejtik annak a lényegét, a miről könnyéden megfontolás nélkül beszélnek. Beszélgetése második felében aztán rávezette az illetőt a szóban forgó dolog lényegére. Az ő tanítványa volt Plato. „Úgy állanak ők egymás mellett — írja Ranke — mint később Krisztus és keresztes Szent János.” Sokrates rideg, magába zárkózott, szinte asketikus élete sokban emlékeztet egy keresztény remetéére. Valóban van benne valami az askezia, s a földöntuli elmélyedés szelleméből. Följegyezték róla, hogy egyszer egész éven át egy helyen állva, mozgatlanul gondolkodott. Az erkölcs kegyetlen bírása ő, elhanyagolt külsejű, torzonboz ember mint Keresztelő János Tizián

vásznán. Mellette Platon emelkedik, szabadon, komolyan, nem is kétségbeesés, hanem a remény geniusa lebeg körülte. Gondolatjait ihlet vezeti. Ajkán a szeretet tana. Nem az athéniakhoz beszél, hanem a világhoz. Minden szavát, minden tettét a szeretet vezeti, művészeti felfogását is. „Szeretet az a mivel a szépet felfogjuk.” Socrates nem a szeretet, hanem a bírálat embere. Ezért kellett meg halnia is, mert az athéni demokrata alkotmányra csipős megjegyzéseket tett. Meghalt 399-ben Kr. e. Huszonegy századal azon eszendő előtt, melyet mi most írunk, s mely százados évfordulója a bölcs halálának, kinek kinek tanait a világ 2000 esztendő után sem feledte el. Életét és halálát híven a mi irja a „Nagy Képes Világtörténet” most megjelent 33. füzeté. A 12 kötetre tervezett nagy munka Marczali Henrik egyet. tanár szerkeszté, szerkeszté, s a legkiválóbb magyar szakemberek írják. A II. kötet mely a görögök történetéről szól, Gyomlay Gyula nevét viseli homlokán. Egy kötet ára 8 frt. Egy füzeté 30 kr. Kapható a kiadóknál Révay Testvérek Budapest VIII., Üllői ut. 18.) és minden hazai könyvkereskedésben.

— **Kifogott hullá.** A szerencsétlen véget ért Vámos (Weitzentfeld) Márton budapesti bankhivatalnok felozásának indult hulláját f. hó 18-án fogták ki a matrózok a zentai gőzmalom leveleztő csőve mellett. Temetése más naphoz történt meg, a rokonok és jó barátok nagy részvéte mellett.

— **Agyonrugta a ló.** Vadkerten, a község határában legelésző ménes körül, a mult napokban néhány gyermek járdozdozott. Játék közben incselkedni kezdtek a lovakkal s egyik gyermeket Eiler János lova úgy mellbe rugott, hogy rövid kínlodás után meghalt.

— **Botrány az ó-becsei póstán.** Sajnálatos botrányt rögtönzött szerdán a kora reggeli órákban két vidéki úri ember az ó-becsei posta hivatalban. Egész éjjeli mulatás után zenezővel mentek a póstára, hogy sürgönyözzenek, és míg az egyik a sürgönyt írta, addig a másik meglepedkezve magáról szemérmes sértő módon végezte szükségét, a hivatalban a miért a szolgálatban levő póstatiszt kénytelen volt rendre utasítani az illetőt. S miután még ők sértogatták a posta-tisztet, az rendőrt küldött el, hogy magukról megfeledezett embereket a posta hivatalból távolítsák el. A megérkezett rendőrök felhívására az egyik úr csakhamar eltávozott, míg a másik hivatkozva arra, hogy állami tisztviselő tiltakozott a rendőri beavatkozás ellen a nevét sem akarta meg mondani. A zajos vitára persze nagy népcsődület torlódot a posta elé és éppen a perczben érkezett oda reggeli sétájából a postafőnök, a ki rögtön az ott levő postatisztához fordult hogy neki jelentést tegyen röviden történetéről. A jelentést tevő tiszt még be sem fejezhette szavait, mikor az idegen ú vissza nem adható szavakkal rátámadt a postatisztre és hazugnak nevezte, sőt karját emelte rá. A főnök a nevét követelte a hangos urnak, de ez nem mondta meg, miért is a rendőrökhöz fordult azzal hogy vezessék el a posta elől ezt az urat, mert már elég volt a botrányból s megjegyezte, hogy a nevét megtudva majd jeleutést tesz. A feljelentés szót hallva az idegen, rádámadt a főnökre, hogy „jegyző úr engem nem fog följelenteni” és megragadta mellén a ruháját falhoz szorítá, s miután felszólításra sem engedte el, a főnök önvédelemből botjával a karjára ütött. Ekkor már közbe léptek a rendőrök és az őrtanyára

vezették, a hol bevalva a nevét szabadon bocsájtották azonnal. Később a rendőrség a másik úrnak a nevét megtudta, jelentést tett felsőbb helyen. Ugy hajjuk, hogy postafőnök is jelentést tett saját felettes hatóságánál, viszont azonban az idegenek is följelentették a postafőnököt és a rendőröket.

— **Gonosz czimborák.** Pupák Lajos zentai lakos tóparti korcsmájában egy nagyobb kompánia üzte a tiltott csendest. Boros István győri összenyerete a társaság pénzét és e fölötti örömeiben, miután lelta magát a sárgaföldig, nyugvó helyéül a biliárd-asztal tetejét választotta. A hoppon maradt társak azonban nem nyugodtak meg a végzetben, hanem bicskával kivágták a mélyen alvó Boros nadrágzsebét, a nyert összeget, körülbelül 20 frtot magukhoz vettek és szép egyetértéssel elmulatták. Boros a zsebelőket feljelentette, ki tettüket be is ismerték, de Pupák Lajosnak is meggyűlik a baja, a miért megtúrte, hogy vendéglőjében tiltott kártyajátékot üzzenek.

— **Hirdetmény.** A szegedi II-ik kerületbeli honvéd csapatok részére folyó évi őszi fegyvergyakorlatok alkalmával, augusztus 30 tól szeptember 10-ig terjedő idő alatt szükséges kenyér illetve zab nyilvános versenytárgyalás útján fog biztosíthatni. A tárgyalások tartatnak: a) Perjámos, Szerb-Csanád, Móriczföld, Duleó, Vinga, Lugos és Radna állomás szükségletére nézve folyó évi augusztus 1 én a m. kir. lugosi 8. honvéd gyalog ezred 3-ik zászlóalj kezelő tiszt irodájában. b) Ternova, Boros-Sebes állomás szükségletére nézve folyó évi augusztus hó 3 án Boros Sebesen a község előljáróság helyiségében. — Az e czélra kibocsátott hirdetmény, valamint a szállítási feltételek füzele a kerületi parancsnokság vagy a m. kir. szabadkai 6. honvéd gyalog ezred kezelő bizottságnál naponként d. e. 8 órától 12 óráig betekinthetők.

A beteg kórház.

Sok mindenféle levéllel és panaszszal fordulnak hozzánk azok, a kik a Mária Valéria kórházban szomorú tapasztalatokat szereztek ahelyett, hogy ott gyógyultak volna. A panaszok között olyanok is vannak, amelyek hallatlan dolgokról beszélnek és amelyeket szerkesztőségünkben szóval adtak elő. Ha ezeket is jegyzőkönyvbe vetjük, nem fogunk késmi azokat a nyilvánosság elé hozni. A rendőrségnek ilyen uton is megteesszük a szolgálatot, amelyet felajánlottunk neki. Itt például közlünk egy levelet, amely szintén élénk világot vet a beteg kórház külfönte bajaira. A levél írója egyszerű ember lehet, de annál szomorubb igazságokat leplez le. Közöljük szóról-szóra a következő levelet, elhagyva azt a részt, amely a közérdekre nem tartozik. A „Bácskai Hirlap” tekintetes szerkesztőjének.

„Mélyen tisztelt uram!

Messze kell menni, még az ember olyan szépen berendezett kózkórházat lát, mint Szabadkán, de mit ér, ha benne rendtelenség uralkodik.

Megemlítem a többek közt egyet, ami éppen dr. K. ur nembánomsága folytán végző-

dött abban az időben mindig, mikor én mint beteg 10 hétig ott voltam a D. osztályon, melynek dr. K. ur az alorvosa volt akkor.

Volt két ápolónó, ezeknek az lett volna a rendeltetésök, a mi mindenhol az ápolónéknak, de ezek mint valami végzett orvosok, ők maguk végeztek az egész kezelést.

Használtak lápiszt, jodoformot s több olyan veszélyes orvosságot, mert megjegyzendő, hogy mindenféle orvosságra bele voltak eresztve, minek folytán Szabadka kuruzslói is gond nélkül folytathatják vagy folytathatták műtéteiket.

Megemlítem még azt is, hogy Sándornak az önnenső oldalán van egy bolt, ahol pálinkát és trafikot lehet kapni és ez egészen kintinja lett a kórháznak, a járnó bíró, különösen szembetegek, kik saját ruhájukat is használják, látogatnak sűrűn el.

Megemlíteni való még a jó fizetésű gépezés hanyagsága, hogy a fürdők és a vízvezeték mindig el van romolva, ő pedig bejár a városba dolgozni a fűtő szolgálával, a kit a kórház fizet.

Igaz, hogy ehhez nekem nem sok közöm van, nézzen utána, akinek érdekében áll, de a pofonok, a miket beteg koromban dr. K. gyűrűs uja az arczomra nyomott, még most is égnek, ha eszembe jut.

Maradok kiváló tisztellel

Bejcsi Lajos, Tisza-Roffon.

E levél eredetijét szívesen bocsátjuk a vizsgáló rendőrkapitány ur rendelkezésére.

Az orvosok és természetvizsgálók vándorgyűlése.

Az orvosok és természetvizsgálók f. é. augusztus hóban tartandó vándorgyűlésre nagyban folynak az előkészületek. A f. hó 23-ikán Schmausz Endre főispán elnöksége alatt megtartott előértekezleten megalakultak a bizottságok s most már mindenkinek megvan a saját munkaköre. A vándorgyűlés programja rendkívül érdekes lesz, egyik főpontja a Boszniába és a Vaskapuhoz tartandó kirándulás. A vándorgyűlésben résztvevők, akik a részvételi díjat lefizetik, rendkívül nagy utazás és ellátási kedvezményben fognak részesülni.

A bizottságok tagjai a következők:

Fogadó bizottság.

Elnök: Vojnics Sándor. Társelnökök: Gyelmis Gerő, Szalay Mátyás. Jegyző: Dr. Wohl József. Tagok: Akáczy János, Dr. Antunovics József, Balázs Piri Antal, Dr. Bányai Bertalan, Dr. Blum László, Conen Vilmos, Decsy Dezső, Decsy István, Dimitrievics Szvetozár, Dr. Dobrojevics Piátó, Dornstädter József, Dr. Dömötör Miksa, Dulits Máté, Eberhardt József, Freudenberg Márk, Gabrics Alajos, Gálfy György, Hartmann Rafael, Dr. Havas Dezső, Haverda Mátyás, Dr. Heisler Jakab, Heibling Ferenc, Jakobcsics Gyula, Dr. Janiga János, Jeszenovics Miklós, Dr. Klein Adolf, Dr. Klein József, Korossy Emil, Kovács János, Krnyajszki J. Márk, ifj. Kunetz Ignác, Dr. Kuthy Béla, Kutna Mór, Lendvay Mihály, Lichtneker Károly, Dr. Löw József, Mamuzsics Félix, Mamuzsics Mátyás, Manojlovics Szánkó, Masza Antal, Magyar György, Dr. Mezei Izsó, Milassin Ilés, Dr. ifj. Milkó Izidor, Mokosay Mátyás, Dr. Mukics Aurél, Neoresics Szaniszló, Dr. Novák József, Dr. Patek Jenő, Pertlich Albert, Pertlich Mihály, Dr. Radics Péter, Regényi Lajos, Dr. Sántha György, Dr. Schmier György, Dr. Schreiber Mór, Dr.

Szilassi Fülöp, Dr. Szilassi Mór, Szilbertleitner Ferencz, Szkenderovics Péter, Szkenderovics Simon, Tary József, Taussig Vilmos, Dr. Török Ármán, Vargha Ágoston, Vargha Károly, Vachsmann Jenő, Dr. Váli Dezső, Dr. Vécsey Jenő, Dr. Wilhelm Adolf, Dr. Wener Salamon, Vojnics H. Béla, Vojnics Máté, Vojnics H. Antal, Vuics Boldizsár, Vujkovics Cz. Pál.

Központi végrehajtó bizottság.

Elnök: Schmauzz Endre. Társelnökök: Mamuzsics Lázár, Dr. Gyorgyevics Szeredóje Jegyző: Dr. Bolics József. Tagjai: Ifj. Vojnics Sándor, Vermes Béla, Piukovics József, Farkas Zsigmond, ifj. Frankl István, Szalay Mátyás, Dr. Békeffy Gyula, Szigethi József, Gyelmis Gerő, Kosztolányi Árpád, Tillmann Zoltán, Dr. Dembitz Lajos, Dr. Kertész Sándor, Dr. Révfy Jenő, Dr. Bartha Antal.

Elszóltsoldsi bizottság.

Elnök: Vermes Béla. Társelnök: Szigethy József. Jegyző: Mezerics Ferencz. Tagok: Abrasics Antal, Dr. Biró Károly, ifj. Frankl István, Hegedűs János, Illés Antal, Krenzelein József, Lányi Mór, Milassin Ignác, Mucsi György, Palotay Bódog, Prokesch Mihály, Radics Dusan, Rieger Mihály, Skozza Zoltán, Venczel Lajos, Dr. Wilhelm Adolf, Dr. Kertész Sándor, Dr. Békeffy Gyula, Dr. Bartha Antal.

Rendező bizottság.

Elnök: Farkas Zsigmond. Társelnök: Kosztolányi Árpád. Jegyző: Váli Gyula. Tagok: Ásványi Lajos, Dr. Balogh Lajos, Bezeredy István, Birkás Gyula, Bogáromy János, Creisz Máté, Dr. Csillag Károly, Dr. Dembitz Lajos, Dr. Dekker Gyula, Dulich A. Jenő, Eperjesi Béla, ifj. Frankl István, Frankl Bódog, ifj. Gálly György, Galinszky Lajos, Gyelmis Gerő, Dr. Herczeg Lajos, Jakabovics Gyula, Koller Kálmán, Dr. Kráhl Lipót, Kurutz Gyula, Dr. Landauer Adolf, Dr. Lipovencsics Lázár, Lyubibraticz Kelemen, Dr. id. Mikó Izidor, Olsavszky Jenő, Paukovics Andor, Pólgár József, Prokisch Ferencz, Ringhoffer Lajos, Raichl Ferencz, Dr. Reissner Lajos, Scossa Zoltán, Stoczek Károly, Szabados Sándor, Szigethy Béla, Szultréy Gyula, Takács Ede, Tones Gusztáv, Vermes Béla, Vojnics Sándor, Venczel Lajos.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1899. május hó 1-től.

Szabadkáról—Budapestre

indul reggel 5 óra 20 perczkor személy vonat.
" d. e. 9 " 46 " gyors " "
" d. u. 2 " 20 " személy " "
" este 11 " 28 " " "

Budapestről—Szabadkára

érkezik reggel 4 óra 09 perczkor személy vonat.
" d. u. 1 " — " " "
" d. u. 5 " 57 " gyors " "
" este 9 " 17 " személy " "

Szabadkáról—Zimonyba

indul reggel 5 óra 40 perczkor személy vonat.
" d. u. 1 " 46 " " " "
" d. u. 4 " — " teher " "
" este 6 " 09 " gyors " "

Zimonyból—Szabadkára

érkezik reggel 7 óra 47 perczkor teher vonat
" d. e. 9 " 34 " gyors " "
" d. u. 1 " 45 " személy " "

Szabadkáról—Szegedre

indul reggel 5 óra 25 perczkor vegyes vonat
" d. e. 9 " 51 " személy " "
" d. u. 2 " 28 " " " "
" este 6 " 37 " " " "
" este 12 " 03 " " " "
Junius 1-től szept. 15-ig vasár- és ünnepnap

Szabadka—Pálics között közlekedik: 5 óra 15 perczkor reggel. Vasár- és ünnepnapon este 8 óra 45 perczkor

Szegedről—Szabadkára

érkezik reggel 8 óra 40 perczkor személy vonat
" d. e. 9 " 22 " " " "
" d. u. 1 " 20 " " " "
" este 5 " 52 " " " "
" este 10 " 34 " " " "

Junius 1-től szept. 15-ig minden vasár- és ünnepnap

Pálics—Szabadka érkezik 8 óra 30 perczkor este Vasár- és ünnepnapon Szegedről d. u. 2 óra 56 perczkor

Szabadkáról—Bajára

indul reggel 5 óra 45 perczkor vegyes vonat
" d. u. 2 " 35 " személy " "
" este 6 " 34 " " " "

Bajáról—Szabadkára

érkezik d. e. 9 óra 37 perczkor személy vonat
" d. u. 1 " 10 " " " "
" este 10 " 30 " " " "

Szabadkáról—Ú-Becsére

indul reggel 5 óra 10 perczkor vegyes vonat
" d. u. 2 " 10 " személy " "

Ú-Becséről—Szabadkára

érkezik d. e. 8 óra 54 perczkor vegyes vonat
" este 5 " 42 " személy " "

Szabadkáról—Dáljára

indul reggel 4 óra 50 perczkor vegyes vonat
" d. u. 2 " 05 " személy " "
" este 6 " 22 " gyors " "
" este 6 " 32 " személy " "

Dáljáról—Szabadkára

érkezik reggel 6 óra 55 perczkor személy vonat
" d. e. 9 " 27 " gyors " "
" d. u. 1 " 26 " személy " "
" este 10 " 40 " vegyes " "

Értesítés.

Alulírottak a n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk hogy a „Favorit” szikvizet üvegekkel felszerelt egészségügyi szikvizgyárat alapítottunk, melyben kizárólag **vegytisztá folyékony szénavat** hozandunk forgalomba.

A használat rövid időn belül meg fog gyógyítani mindenkit, hogy ez a nagy horderejű találmány melynek használatára

egyedül alulírott gyár bírja

Szabadka és vidékére a jogosultságot

rendkívül fontos a közegészségügyre, amennyiben a jelenleg forgalomban levő szikvizet üvegek feje sima kifolyó csövek és gömbölyűségüknél fogva különféle egészségellenes visszaélésekre alkalmasak.

Minden a Favorit csövekhez hasonló de tényleg nem is megfelelő utánzat a szabadalmi törvénybe ütközik s a szabadalom tulajdonosok részéről az ilyeneket forgalomba hozók ellen az eljárás megindíthatni fog.

Gyárunkban a víz destillálása céljából új szerkezetű destillátort állítunk mely bőséges mennyiségben szolgáltatandja az üdítő s egészségre jótékonyan ható bakteriummentes vizet.

Előjegyzéseket elfogad Sugár Manó helyb. fűszerkereskedő, kincél jégbehűtőt szikviz is kapható, valamint Pálicson Krausz Armin kereskedésében.

Tisztelettel

Sugár és Társai

a »Favorit« egészségügyi szikvizgyár tulajdonosai Szabadka.

Tűzifa eladás.

Tölgyfa-fűrészhulladék, rövidre vágva és száraz, cséplőgép-fűtésre igen alkalmas 15 frt.

Tölgyfa-fűrészhulladék, hosszú és rövid vágás, száraz 12 frt.

Tölgy-ölfá, II. rendű, teljesen száraz 17 frt.

Az árak vagononként 10,000 kg. Normanci állomásról értődnek (a slavoniai helyiérdekű vasut állomás)

az ár előleges beküldése mellett.

Szives tudakozódások az alanti céghez intézendők Normanciban (Slavonia)

Société d'Importation de Chêne.